

23 november 2014 – laatste zondag van het kerkelijk jaar
Matteus 24,15-30

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus,

Nee, het zijn op het eerste gehoor geen mooie lezingen die de kerk door alle eeuwen heen heeft gelezen tijdens de laatste zondagen van het kerkelijk jaar. Mocht u zich net bij de lezing af hebben gevraagd waarom in vredesnaam déze lezing voor vandaag gekozen is, dan bevindt u zich in goed gezelschap. De mensen van de liturgiegroep hadden hun vraagtekens. De mensen van de schikkingsgroep – die zo mooi de avondmaalstafel voor de gedachtenis van vandaag hebben ingericht – deden hun beklag. “Moet dat echt, deze ‘surrealistische’ lezing?”, zo vroegen de mensen van de uitvaartgroep, die zich meer nog dan anderen verantwoordelijk voelden voor de komst van zo veel gasten vandaag. En zelf heb ik echt niet minder getwijfeld.

Wat dan de doorslag geeft om toch – net als elk jaar, net als al eeuwen lang ... - toch maar weer dat verhaal van de ‘gruwel der verwoesting’ te lezen is het besef dat dit verhaal van Matteüs niet sur-realistisch is, niet bóven-realistisch, maar juist ‘gewoon’ realistisch, helaas zeer realistisch – al te werkelijkheidsgetrouw. Dat was het voor Matteüs zelf – die schreef ná de val en verwoesting van Jeruzalem, inclusief de tempel, de ‘gruwel der verwoesting’ op de heilige plaats – hij zag het om zich heen gebeuren. Maar realistisch is het, godbetert, ook voor zo veel mensen van onze tijd – ook wij zien het om ons heen gebeuren. En wie zijn wij – zo besef je dan – wie zijn wij, dat wij deze lezing over ‘vluchten voor de gruwel der verwoesting’ liever niet zouden horen, terwijl elders op de wereld inderdaad zó velen op de vlucht zijn, terwijl elders in de wereld de verwoestingen zo gruwelijk zijn? Terwijl soms ook hier, voor gewone mensen, het leven zo pijnlijk is, zo moeilijk, zo zwaar, zouden wij hier, op deze laatste zondag van het kerkelijk jaar, toch maar liever een wat comfortabeler verhaal vertellen? Getuigt bij nader inzien de lezing van vandaag niet van een realisme waar we gewoon niet omheen mogen?

Overigens is de beschrijving van die ‘gruwel der verwoesting’ natuurlijk niet de kern van het verhaal van Matteüs. Wat Matteüs juist wil zeggen is dat dit het einde niet is. Dit einde is het einde niet. Er is een weg doorheen. Dát is de kernboodschap voor vandaag. Uiteindelijk zoomt de camera van Matteüs op een heel andere manier in: op kwetsbare mensen, die door dit einde heen, vanuit alle vier windstreken, een weg vinden, toekomst vinden. – En misschien heeft u net in de schikking alle windstreken nog herkend... - vanuit al die windstreken vinden mensen, zo schrijft Matteüs, toch een weg, vinden ze toekomst. In navolging van die éne, die in uiterste kwetsbaarheid, in totale weerloosheid, voor ons de weg door alle einde heen heeft gebaand, toekomst heeft gemaakt.

Ja, dat zijn mooie woorden. Toch weer te mooi? Nee, óók deze ‘mooie woorden’ zijn bij nader inzien niet sur-realistisch! Déze mooie woorden staan niet bóven onze werkelijkheid. Ook dit deel van het verhaal gebeurt vandaag. Zij het veelal buiten het bereik van de camera’s van onze moderne media. De camera’s van de media zoomen vooral in op het geweld – dat trekt onze aandacht. Maar ook in Syrie gebeurt het, vandaag, dat een oude dichter niet ophoudt te dichten. Juist midden in deze gruwelijke tijd brengt hij weer een prachtige dichtbundel uit. Waarin hij op zoek gaat naar de kern van het menszijn, van het samen-mens zijn. In datzelfde Syrie gebeurt het dat een arts in een zaaltje van een moskee jongeren bijeenbrengt – omdat er voor hén geen school meer is, en voor hém geen ziekenhuis – maar zo is er toch ineens onderwijs, bouwen kinderen aan toekomst. Buiten het oog van de camera gebeurt het dat mensen tot hun diepste kern komen.

En daar ongekende kracht vinden.

Ook aan het ziekbed gebeurt het... dat mensen ineens ongekende liefde ontdekken aan elkaar, ongekende nabijheid... sterk als de dood blijkt, midden in onze vaak zo ruwe werkelijkheid, soms, toch, even, de liefde... En is dát niet waar Matteüs het vooral over heeft? En is dat niet waar het ook vandaag, juist vandaag, over mag gaan, moet gaan? Blijf kijken, blijf luisteren, juist naar dat andere verhaal. De kunst bij lezen van Matteus is dat je je precies niet uit het veld laat slaan door ‘gruwel der verwoesting’ die hij beschrijft.

De kunst van leven vandaag is, dat je je niet uit het veld laat slaan door vreselijke nieuws dat de media beheerst... waaronder zó veel mensen lijden.

De kunst van ons gedenken van vandaag is om door alle verdriet heen samen de waarde van het leven vol te houden. De goede herinneringen vast te houden, ook als dat is tegen de klippen van soms veel te veel dood op.

De kunst van samen gemeentezijn, vandaag, is om elkaar vast te houden... en samen dat zo kwetsbare verhaal van liefde, van vrede, van recht blijven koesteren, tegen alle klippen op.

Blijf verder kijken, zegt Matteüs. In vertrouwen op die éne die verder ging. Die altijd verder gaat. Met ons. Met jou. Die door alle dood heen, de eindeloze waarde van een mensenleven vasthoudt. Omdat Hij eindeloos van mensen houdt. Door alle einde heen van mensen houdt.

Je zult Hem zien komen – zegt Matteüs, ziet Matteüs. Adventit. Hij komt. Hoop daar naar toe! Leef daar naar toe.

Amen

Aansluitend zong de cantorij:

1

Gij zijt voorbijgegaan,
een steekvlam in de nacht.

De vonken van uw naam
zijn ogen in ons hart.

In flarden hangt uw woord

om onze wereld heen,

wij leven in U voort,

wij zijn met U bekleed.

2

Gij zijt voorbijgegaan,
een voetspoor in de zee.

Gij zijt te ver gegaan,

Gij zijt een mens te veel.

Gij zijt voorgoed, Gij zijt

verborgen in uw God.

Geen stilte spreekt U uit,

ondenkbaar is uw dood.

3

Gij zijt voorbijgegaan,
een vreemd bekend gezicht,

een stuk van ons bestaan,

een vriend, een spoor van licht.

Uw licht is in mijn bloed,

mijn lichaam is uw dag,

ik hoop U tegemoet

zolang ik leven mag.